

PROGRES ȘI CULTURĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ — SOCIALĂ — LITERARĂ

CUPRINSUL :

Concepția creștină despre autoritate	<i>I. Miclea</i>
Reforma contemporană a învățământului primar	<i>Șara Alexandru</i>
Lectura	<i>T. Bănică</i>
Școala țărănească	<i>Prof. Gh. Șt. Popescu</i>
Despre muzica populară românească	<i>C. Zamfir</i>
Jurek Jaroslow	<i>M. Moldovanu</i>
Cursurile de vară ale Asociației Generale a Învățătorilor, ținute la Piatra-Neamț	<i>M. Moldovanu</i>
George Vâlsan : Conștiința națională și geografie	<i>N. Gherlan</i>
REVISTE. N. Gh.	

Conceptia creștină despre autoritate.

Istoria culturii omenesti n'are un eveniment cu ur-mari mai binefacatoare decit aparitia creștinismului. El a revoluționat lumea pe toate terenele de activitate, imprimand un impuls nou, atat pe plan ideologic cat și pe planul realitatilor sociale. Pana in zilele noastre, e adevărat, mai mult s'a exploatat comoara ideologica a creștinismului pentruca aceasta a fost exigenta vremii, ramânand in mare parte necercetata latura sociala a creștinismului. Din aceasta pricina mulți au conchis, ca in creștinism nu se găsește un răspuns problemelor sociale. Astazi însă, când frământările sociale au ajuns la paroxism, cercetătorii au ajuns la concluzia, ca creștinismul nu numai ca nu are răspunsuri la chestiunile sociale, ci tocmai din contră, el singur le are pe cele mai sănatoase.

Creștinismul este o concepție despre lume și viață; iar valoarea unei concepții este in dependința de valorile pe cari le așează ca temelii ale vieții. Dacă aceste valori sunt fictive, ori false, concepția nu poate avea viabilitate. Acesta a fost defectul concepțiilor precreștine: nesocotirea și neprețuirea adevăratelor valori. Creștinismul produce marea răsturnare de valori, trecând cu o cotă foarte ridicată tocmai acele, cari înainte erau socotite ca efecte fără valoare și invers.

Rândurile de față n'au de gând să treacă chiar și

numai într'o sumară revistă toate realitățile pe cari creștinismul le consideră ca adevărate valori. Ele își propun să arate ce crede creștinismul despre autoritate, dar pentruca aceasta să fie cât mai bine scoasă în evidență, vor trebui să ridice alături concepția despre autoritate opusă creștinismului, adică părerea păgână și modernă.

*

Necesitatea autorității. Din mâinile Creatorului omul a ieșit mai perfect decât cum este astăzi, pentrucă trupul cu oarbele lui instincte și patimi erau supuse credințioase ale minții și voinței, iar acestea aveau ca linie de conduită voința supremă, divină. În această stare, binele sesizat de rațiune, era dorit cu toată puterea de voință, fiindcă nu apucase la cuvânt patimile desordonate din firea omenească. Binele individual și social, pus în fața voinței omenești, nu era respins, ci privit și realizat, fără să fi fost necesară intervenirea unei forțe morale sau fizice, adică executarea unei autorități externe.

Acest paradis terestru a încetat, odată cu nesupunerea. În momentul când mintea și voința omenească a derivat dela linia de conduită divină, echilibrul de aur s'a frânt, ca urmare, fiindcă omul s'a desprins din sfera de influență divină, crezând că în aceasta consistă libertatea, — instinctele și patimele trupești — legea trupului — s'au crezut și ele îndreptățite la eliberarea de sub autoritatea facultăților sufletești superioare. Sufletul n'a mai avut nici dreptul și nici puterea să pretindă ascultare dela robii răsculați, deoarece el însuși era un anarchist. N'a avut dreptul, fiindcă nu mai putea invoca Voința superioară divină, pe care o nesocotise. Nu-și putea baza autoritatea decât pe voința proprie, plină de șubrezime. Autoritatea sufletului peste instincte era știrbită, fără rădăcini în voința lui Dumnezeu. — Dar sufletul nu mai avea nici puterea de constrângere, fiindcă prin păcat i se tăiasse canalul harurilor divine cu ajutorul cărora se puteau odinioară atât de bine stăpâni patimile.

Totuși, omului i-a rămas puțința de a cunoaște și

voi binele și după acest cataclism. Frumusețea virtuți și a paradisului o purta și acuma în suflet ca pe o scumpă amintire cerească; voința lui Dumnezeu îi era ascunsă și acuma în suflet; însă aceasta începuse a nu mai fi și voința lui, care acuma se împotriva la orice încercare de înfăptuire a unui bine ce nu era strict al ei. Poftele de jos și instinctele și-au așezat tot pe primul plan binele și fericirea lor, și foarte adeseori au câștigat de partea lor și voința. Acest bine și fericire însă, era o călcare a ordinii stabilite de Creator, era un bine al simțurilor și nu al rațiunii, care-l osândea ori de câte ori era săvârșit.

Dela această dată, omul pierzându-și libertatea fiilor lui Dumnezeu și primind titlul libertății fiilor păcatului, — s'a ivit necesitatea introducerii în viața lui a unei constrângeri morale externe, a unei *autorități*, care să-l determine și la săvârșirea binelui impersonal ca o condiție indispensabilă a înțelegerii și păcii sociale. În cazul că aceasta s'a dovedit insuficientă, atunci s'a ivit necesitatea de a recurge chiar la constrângerea fizică. Această putere morală care pune în fața fiilor lui Adam binele care trebuie realizat fără condiții, pentru armonia, pacea și progresul societății este autoritatea.

După cum apare, lipsa autorității omenești s'a simțit numai în urma păcatului, fiindcă numai dela această dată omul vede binele și-l aprobă, dar urmează rău. Până aci autoritatea lui Dumnezeu era suficientă, pentruca omul să se simtă obligat la săvârșirea binelui. Însă de când omul a nesocotit autoritatea divină, de atunci ca să-l ferești, chiar aci pe pământ, e nevoie de o autoritate omenească. Când Dumnezeu a încetat să fie stăpânul omului, atunci locul lui l-a ocupat omul, pe care făcătorul l-a investit cu nimbul autorității. Așa a fost atunci și așa e și astăzi. Cei ce recunosc cu adevărat un stăpân, n'au lipsă de alții; iar cei ce nu-l recunosc, oricât s'au înmulți stăpânii lumești, autoritatea lor va rămâne pururea deficitară. Cu un cuvânt: când

oamenilor nu le-a plăcut ca să-i cârmuiască Dumnezeu, au început să-i cârmuiască regii.

În starea actuală a omenirii, autoritatea este indispensabilă, din motivul ca omul să nu devină dușmanul propriei sale fericiri și a societății în care trăiește. Fără autoritate, noțiunile de adevăr, bine și dreptate își pierd valoarea lor universal valabilă. Fără ea avem: *adevărul meu, binele meu, dreptatea mea*, cari sunt germeii tuturor revoltelor.

Dar oare având autoritate constituită, soarta omului s'a schimbat? A ajuns omul prin autoritatea care se exercită asupra lui în starea raiului pământesc? Săvârșește el binele în mod firesc; este el robul adevărului din instinct; flămânzește și însetoșează de dreptate? Ori chiar din contră? Și dacă autoritatea cu toată nobilitatea sa sforțare nu poate feri pe om nu așa cum a fost înainte de păcat — dar nici cel puțin ca să-i facă traiul suportabil în exilul pământesc, atunci oare unde zace cauza ascunsă, viermele care zădărnicește nobilul efort al autorității în desăvârșirea și fericirea individului și a societății?

Răspunsurile curg cu nemiluita.

a) Vinovăția o poartă supusul. El nu vrea să înțeleagă rostul și amestecul autorității în viața lui — cum adevărat? Nu sunt eu liber să fac ceea ce-mi place? De ce trebuie să împlinesc eu voința altuia și să renunț la a mea, când nu înțeleg rostul și mai cu seamă nu văd cum ar fiți aceasta la fericirea mea și a colectivității: N'am lipsă să mi se spună ce, și cum trebuie să-mi împlinesc datoria. Eu știu să mi-o fac mai bine singur, decât cu superiorul în spate. Mai cu seamă când știu cine-i el: un mincinos, nedrept, părtinitor, răsbunător și pătimaș. Superiorul nu merită supunere. E concluzia supusului.

b) Să vedem ce zice autoritatea:

— Știm că niciodată n'a fost simpatizată autoritatea, ci pururea odioasă. Deasemenea suntem convinși

că firea omenească pururea s'a luptat contra aceloră cari voiau domolirea și stăpânirea ei ; deci, nu ne facem iluzii să fim iubți. Inșă, nu credem că să se fi dat vr'odată în istorie vr'un caz celui la care suntem azi martori. Astăzi autoritatea morală este de tot nesocotită, iar cea fizică este respectată numai de teamă ; ea isvo-rește dintr'un minus de forță fizică în supus. Pentrucă uneori când supusul se crede destul de tare opune și rezistență fizică și cu aceasta suntem în plină anarhie.

Mai poate fi vorba de autoritate paternă, când copilul, isbind cu piciorul în pământ zice : așa vreau *eu*, așa fac, pentrucă așa-*mi* place ? Când elevul sparge geamurile profesorului — dacă nu trage în el cu revolverul ; iar funcționarul merge și vine la oficiu când îi place? . . .

Durere, lucrurile sunt adevărate. Atât inferiorul cât și superiorul au puternice motive să nu fie mulțumiți unul de altul.

Cauzele crizei de autoritate sunt multe și variate. Cea mai comună ni se pare aceea, când autoritatea este reprezentată de persoane incompetente ; iar incompetența izvo-rește nu atât din defecțe morale ori fizice, ci dintr'o falsă concepție despre autoritate. Concepția curentă despre autoritate este împrumutată, cu puține retușeri, din păgânism. Se crede că superiorul este investit cu darul infailibilității, și că, prinurmare, orice face și orice poruncește este totdeauna cel mai bine cu putință. Ca atare el nu trebuie să țină seama de nici o normă fixată de autoritatea divină, umană, bunul simț și experiență. Poruncile și ordinele lui își au rațiunea de a fi în simplul fapt că sunt poruncite, fără să li se poată găsi o cât de slabă justificare. De altfel a devenit axiomă : ordinul nu se discută, ci se execută. Inșă când ordinul este de o absurditate străvezie, cine-i de vină dacă executarea lui produce amărăciune în sufletului supusului ? Cine-i de vină dacă și supusul este inzestrat de Dumnezeu cu judecată, care-l împiedecă să execute

lucruri contrare normelor drepte de judecată? Au trecut vremurile lui: *Hoc volo, sic iube, si pro ratione voluntas* și „*Quod placint principi legis vigorem habet;*” iar a încerca reînvierea lor, se dovedește pururea fatală.

Urmarea imediată a acestui procedeu este arbitrarul, incoerența și inconsecvența. Inferiorul este pus — oridecâteori i se poruncește — în fața unui mare semn de întrebare. Ori cât s'ar căzni, nu poate descoperi în dosul poruncilor nimic, afară de capriciu, zămislicor a unei sumedenii de contradicții între diferitele porunci.

În locul al doilea, autoritatea este puterea centripetă care trebuie să fie strunită uniform asupra tuturor corpurilor cari gravitează spre ea. Ea nu poate fi mai mică la centru decât la periferie, fiindcă dacă slăbește la centru se întâmplă disoluția întregului sistem. Dacă e prea mare la periferie, aceste corpuri se diformează. Orice abatere dela această lege aduce cu sine disechilibrul.

Dar oare cine nu vede că autoritatea calcă adeseori această lege de fizică elementară? Prietenia, influența, intervenția și *nepotismul*, sunt forțe cari acționând în sens contrar parează ori chiar anihilează acțiunea normală a autorității. Urmarea e deoparte — la centru — *protecțiunea* pentru favoriții zeilor, cari nu simt nici o obligație; iar de altă parte *nedreptatea și tirania*, cari la rândul lor produc revolta și anarhia. Autoritatea trebuie să se hrănească din *dreptatea legată la ochi; dreptatea care nu vede cui cântărește; ea n'are patrie, nici confesiune, nici înrudire, nu aude lingușiri, nu compătimește, nu urăște și nici nu se bucură*. Fără de aceasta se distruge pe sine. Istoria și-a spus cuvântul și îl mai păstrează și astăzi, pentru cei ce vor să-l asculte.

Binele societății este scopul final al deprinderii autorității. Acest bine însă se recere ca să fie tot atât de impersonal precum de impersonală este autoritatea. Căci dacă este legat de o persoană determinată, ori chiar de

persoana care reprezintă autoritatea, atunci ea își pierde rostul ființării sale, care este binele colectiv, social. Mai cu seamă în acest punct de o capitală importanță, concepția modernă despre autoritate lasă mult de dorit. Se crede că rostul supusului este exclusiv năzuința permanentă de a sluji — nu totalitatea — ci pe superior, pentru a-i face viața mai ușoară și mai plăcută. În acest caz supușii sunt capitalul care trebuie exploatat în așa chip ca să dea maximum de randament. Vorba cuiva : „*pachete de carne și nervi cari au menirea de a îmulți pachetele de bancnote din cassele de fier ale banche-rilor.*“

Autoritatea modernă mai suferă de un reajuns. Pe baza de granit a adevărului și a dreptății se ridică coloana vertebrală și resortul autorității, adică legea. Dacă e sfântă pentru superiori ea îi scutește de capriciu arbitrar, de nedreptate și profit personal. Numele ei se invocă ori de câte ori obligațiile apasă prea tare umerii supușilor. Autoritatea impune sarcini în baza legii, însă superiorul se consideră dispensat de respectul ei. Ea a devenit pentru el un mijloc de exploatare a inferiorului ea e paravanal în dosul căruia autoritatea comite cele mai urâte ilegalități. Dar dacă autoritatea calcă legea ? !

La acestea toate dacă se mai adaugă modul neomenesc de a porunci, disprețul și batjocura celui mic, nesocotirea celor mai elementare necesități ale lui, atunci avem aproape toate motivele pentru care autoritatea este urită, disprețuită și călcată în picioare.

Vina se găsește și în inferior. Însă pentru o bună parte din ea superiorul este vinovat prin acțiunile lui nesocotite, cari anume tind la subminarea prestigiu-lui său.

Creștinismul opune acestei concepții una, în care autoritatea și supunerea, cel mai mic și cel mai mare, sunt fii ai aceluiași părinte și frați ai lui Hristos. Rolurile autorității și ale supunerii sunt multe schimbate :

cel mare să fie cel mai mic, iar cel mai mic să fie cel mai mare. Cel ce se crede cel dintâiu să fie cel din urmă, iar cel mai mare să fie slugă tuturor. „Între noi nu va fi așa, ca în lume, iar cel ce vrea să fie mai mare să fie slugă tuturor.“ În creștinism superiorul trebuie să servească în chip superior pe toți supușii lui, nu ca în păgânism, unde rostul supușilor este de a sluji pe un tiran fără inimă. Hristos s'a dat pe sine pildă de supunere, servind pe apostolii săi și lumea până la moarte. Așa a înțeles Hristos autoritatea; deaceia a și putut zice: „jugul meu este dulce și sarcina ușoară“.

Față de această concepție despre autoritate ce au de spus autoritățile noastre așa numite „creștine“?

I. MICLEA.

BCU Cluj / Central Library Cluj

Reforma contemporană a învățământului primar.

Oameni, idei și realizări.

Condițiunile vitrege în care s'a tors firul istoric al neamului românesc, s'au resfrânt cu intensitate, asupra năzuințelor de emancipare națională, culturală, economică, etc. Poporul românesc desmembrat din forma unitară a compoziției sale etnice, în frânturi răslețe și de cele mai multe ori, pe lângă lipsa unei coeziuni geografice, neavând nici omogenitatea spirituală, nu și-a putut fixa norma viețuirii în forma unei așezări sociale unitare. În astfel de împrejurări neprielnice unei trăiri culturale nici nu s'au dormit că nu vom avea așezăminte destinate răspândirii luminii în întunecul păturii sătești, decât după unirea Principatelor, când destinul neamului începe să se cristalizeze, îmbrățișând culmi de realizări din ce în ce mai prodigioase. Cele dintâiu candelile de sclipire culturală s'au aprins în preajma bisericilor și a mănăstirilor.

Așezămintele religioase au fost cele dintâiu focare, din care s'a revărsat binefăcătoarea lumină a cunoștinței de carte deschizând românilor drumul ridicării culturale. Realizarea preocupărilor culturale, în spiritul unei autentice discipline etnice, a fost mult zădărnicită și prin faptul că instituțiile culturale și bisericesti au fost contrânse, de cele mai multe ori să-și moduleze caracterul după calapodul tiparelor influențelor streine. Acest fapt însă, pe lângă urmările dezastruoase exercitate asupra dezvoltării specificului românesc, a avut și o latură de orientare în câmpul culturalizării, înlesnind elementului românesc, să se inițieze în domeniul preocupărilor spirituale. Din această excursiune în taina spi-

irtuală a specificului strein, vitalitatea regenerării culturale s'a exersat, câștigând abilitate și mai ales acel drum al regăsirii de sine, pârghie ce-a susținut apoi vegetația rodului specific românesc. Astfel biserica și școala noastră, din cele dintâiu începuturi au fost șablonate influenței slavone, grecești, franceze, latine, etc. Prin a II-a jum. a secolului 18 încep, în Principate, înființarea școlilor sătești datorită mai ales inițiativei boerilor.

În Ardeal, în urma curentului „Școalei Ardelene“, procesul spiritualizării păturii rurale îmbrățișează realizări temeinice. La sfârșitul sec. al 18-lea, erau 3000 școli sătești sub supravegherea marelui Șincai. Tot în același timp începe tipărirea cărților destinate învățământului. (Șincai 2 abec, 2 gramat, 1 aritm.) Cu toate realizările anterioare, renașterea adevărată a Românilor prin cultură începe abia în I. jum. a sec. 19. Până la unirea Principatelor din 1859 năzuința emancipării prin școală e atât de arzătoare încât se dă o adevărată luptă între cultura românească și grecească. În acest timp se naște marea sete de cultură românească, datorită, în bună parte „Școalei Ardelene“. Însă, pentruca rodul culturalizării să se poată extinde uniform asupra masei românești trebuia o unitate sufletească și aceasta nu se putea realiza decât prin glasul școalelor naționale. Conștiința românească umbrită de negura variatelor înrăuriri streine se rezește spre o viață nouă. Glasul uitat al cronicelor bătrâne și înțelepte se ridică din praful trecutului, electrizând avântul național și cultural.

În ritmul nou al redșteptării se ridică suflete mari, pline de dorul de mai bine al neamului, însemnând cu luciri de aștri nemuritori, cele mai frumoase pagini din istoria începutului de adevărată viață națională și culturală. În Ardeal, Andrei Șaguna; în Moldova, Veniamin Costache și Gh. Asachi; în Muntenia, Gh. Lazăr, H. Rădulescu, etc. Unificarea învățământului în Principate se asigură prin legea din 1864, ministru fiind N. Crețulescu. Tot prin această lege învățământul primar se declară gratuit și obligator. Domnia lui Cuza și opera marelui bărbat de stat M. Kogălniceanu a însemnat un pas hotărît în viața școalei românești. Libertatea

școalelor primare din Ardeal a fost comprimată, până la uni-re. Legea lui Aponi a însemnat pentru prosperitatea național-culturală a românilor din Ardeal cea mai barbară și dure-roasă încercare. Domnia regelui Carol I. desăvârșește opera de organizare școlară. Ministrul Tache Ionescu, în 1893, stabilește prin lege, recensământul școlar și obligativitatea învățământului primar până la 14 ani.

Gloria domniei regelui Carol I a fost asigurată, în bună parte, prin realizările prodigioase săvârșite în domeniul școalei. Dotat cu o vastă și temeinică cultură, El a înțeles că neamul românesc strălucit prin puterea armei nu va putea ajunge pe culmea realizărilor mari, decât printr'o asiduă și conștientă disciplină culturală. În spiritul acestor vederi școala primară era piatra de temelie. Problema luminării prin carte a poporului a format pentru El cea mai vie și perseverentă preocupare. „Eu, în acea zi voi fi deplin mulțumit, când fiecare supus al meu va ști să scrie și să citească, căci atunci traiul moral și material va fi asigurat“, sunt cuvinte care evidențiază însemnătatea ce o acorda ridicării culturale a păturii rurale.

„Pregătiți-ne bărbați cu iubire de țară, cu sufletul curat și voința îndreptată spre muncă conștiințioasă și folositoare“ se adresa El conducătorilor instituțiilor culturale. „Caracterele, mai mult decât talentele, hotărăsc soarta popoarelor și numai forța morală le poate apăra de învingere și nimicire“, spunea El reprezentăților corpului didactic, în 13 Mai 1906. Cu astfel de gânduri, plămădite în sufletul supremului comandant al țării era firesc ca învățământul să câștige forme de organizare din ce în ce mai temeinice și să fie animat în mod conștient de valoarea idealului său etnic. Ceeace a contribuit în mod simțitor la prestigiul școalei primare, în acest timp a fost aportul intelectual al celor 3 bărbați însuflețiți : A. Odobescu, D. A. Sturdza și Spiru Haret. A. Odobescu a adus școalei primare reale îmbunătățiri de ordin practic și educa-tiv. În colaborare cu I. Slavici și V. Gr. Borgovanu scrie o carte de cetire și gramatică pentru cursul primar.

D. Sturdza, pe lângă marele rol politic ce l-a avut în

vieța românească, a servit școala cu reale îmbunătățiri, contribuind în mod însemnat la ridicarea prestigiului său moral, social și național.

Cu Spiru Haret școala primară începe o viață nouă. El continuă să dea o formă practică principiilor teoretice—educative, creiând în școală atmosfera muncii prodigioase, impusă de cerințele vieții naționale.

Dotat cu experiență bogată pe teren școlar, înzestrat cu alese însușiri intelectuale, încălzit de fiorul celui mai curat simț național, prin perseverența fanatică și munca de adevărat uriaș spiritual, el a zidit din temelie solidă și durabilă școala neamului. Cu intuiția clară a intelectului său scripitor a întrezărit în sânul poporului românesc energii nevalorificate, cari reclamau punerea lor în activitate, pentru ridicarea prestigiului spiritual al satelor. El a făcut din școală un organism viu, strâns legat de specificul nostru etnic. El spunea : „Cea dintâiu datorie a școalei este de-a forma buni cetățeni și cea dintâiu condiție pentru a fi bun cetățean este de-a iubi țara, având încredere nemărginită în viitorul ei.“ În acest scop învățătorul trebuie să fie pătruns de entuziasm și simțire națională la predarea cunoștințelor istorice, pentru a face studiul istoriei însuflețit și pătrunzător. Pentruca învățământul să poată fi util scopurilor naționale, trebuie astfel elaborat încât cunoștințele teoretice să se înlănțuiască cu cele practice. În acest scop Haret introduce în școala primară învățământul și practica agricolă, grădinile școlare, lucrul — manual, desemnul cu expoziții școlare, coruri religioase, naționale și populare, cu serbări și concursuri școlare, exerciții gimnastice etc.

Haret aplică în școală principiul activității, datorită căruia școalele primare din Germania, America, etc. au înregistrat rezultate fructuoase. Iată ce spune el, privitor la principiul activității în școală : „Școala are de scop desvoltarea și formarea cugetării și nu de-a da copiilor în mod dogmatic o masă de cunoștințe ; căci cunoștințele dobândite sunt așa de puțin lucru, față de ce trebuie să afle prin ei însăși în viață, încât dacă școala nu le-ar da mijloace de-a se instrui singuri, ci s'ar mulțumi numai cu ceea ce învață pe

bănci, fiecare ar fi în drept să zică, că e prea mult ca tinerii să-și sacrifice cei mai frumoși ani din viața pentru un așa de mic rezultat.“

Opera de ridicare culturală a satelor nu se poate împlini cu câțiva ani petrecuți pe băncile școlii. Pentru asigurarea neamului la un loc demn în rândul popoarelor civilizate se impune ca procesul de culturalizare să continue și în afară de școală. În acest scop, Haret înființează cercurile culturale, șezătorile satești, serbările școlare etc. În vederea ridicării economice a satelor înființează cooperative populare, bănci, etc.

Rezultatele bogate ale școlii însă erau legate de nivelul cultural, moral și material al slujitorilor săi. Pentru o cât mai bună pregătire a corpului didactic primar, Haret organizează conferințe generale, cursuri de lucru manual etc.

„M'am silit — spunea, el — ca din învățători și preoți să creez o forță, pe care s'o îndrept întregă contra stării de ignoranță și decădere a țaranului, sub toate formele ei.“

Cu Spiru Haret școala primară își asigură toată demnitatea valorii sale în viața neamului. Prin reforme înțelepte și entuziasmul său patriotic el a ridicat-o la nivelul cerințelor naționale. Numele său va rămâne tipărit cu slove de aur în istoria culturală a țării, reprezentând un imbold sacru pentru toți slujitorii spirituali ai neamului românesc. Va rămâne „omul școlii“, pe care a iubit-o cu credință fanatică și căreia i-a închinat toată simțirea și energia sufletului său mare și nobil.

*

Școala primară de astăzi trece printr'o adâncă prefecere. Unitatea geografică și sufletească, asigurată neamului prin gloria războiului de întregire i-a deschis perspective largi de muncă și realizări.

Tributară încă și azi unor învechite concepții pedagogice și investimantată în haina unor deprinderi streine de specificul nostru etnic, ea caută cu asiduitate fixarea punctelor de reper — pentru croirea unui drum independent și în măsură a servi în mod satisfăcător idealul spiritual al destinului ei. Animată de năzuința unei cât mai grabnice ridicări

la pedestalul unor neamuri cu tradiții culturale de secol, ea a comis imprudența să nesocotească realitățile etnice, cari în forma actuală nu-i pot permite o invadare în concursul internațional. Ea trebuie să rămână, însă, temeinic legată de imperativele naționale, în domeniul cărora nenumărate neguri ale trecutului de vitregie se cer risipite.

Zadarnic va încerca școala primară de azi — a aplica pe terenul preocupărilor culturale românești — principiile și experiențele psiho-pedagogiei streine ! Încercarea nu poate decât periclita adevărata realizare a misiunii sale, diformând structura psihică a elementului autohton. Inovațiile pedagogiei moderne trebuie să formeze pentru școala noastră primară o documentare sugestivă asupra experimentărilor și concepțiilor pedagogiei actuale, servindu-ne drept imbold pentru crearea unui sistem pedagogic experimentat pe realitățile noastre naționale. În interesul superior al destinului nostru etnic școala primară va trebui să înceteze cu sistemul împrumutării materialului instructiv și concepțiilor educative streine, precum și la schingiuirea sufletului românesc în năzuința de a-l adapta unei alimentații spirituale în contradicție cu necesitățile sale psihice. Școala primară a zilelor noastre trebuie însuflețită și orientată exclusiv cu mijloace psiho-pedagogice inspirate din cadrul realităților naționale. Coborită din tronul pedanteriei sterile și abstracțiilor teoretice, ea trebuie să îmbrace forma unor manifestări active, vii și regeneratoare a potențialului creator ascuns în forțele latente ale comorilor noastre spirituale. Pe teren național existența ei trebuie să se resimtă în pulsațiile unei respirații de autentică simțire românească ; pe teren social, ca un permanent izvor de înaltă educație civică ; pe cel moral, ca un incandescent focar de virtuți alese și pline de avânt creștinesc ; pe cel didactic educativ, un laborator de activitate rațională, în care fiecare cetățean de mâine să-și poată dobândi prin efort individual, desăvârșindu-și înclinările și forțele psihofizice, comoara intelectuală și morală — pentru viață. Prin școala primară se așteaptă regenerarea culturală a satelor noastre, care și azi în ciuda unei efective munci de două decenii, stânjenesc în haosul desorientărilor morale și spiri-

tuale, gătuite de negura analfabetismului, a viciilor degradatoare, a bolilor și mizeriei. Rolul școlii primare se ridică la înălțimea unui misionarism etnic. Prin ea trebuie să se cristalizeze în forme de armonie psiho-fizică elementul vi-goarei noastre rurale. Ea este chemată să sădească și să de-săvârșească virtuțile alese ale patrimoniului etnic, ridicând prin vrednicia muncii și credinței, la viață demnă și civili-zată, sufletul românesc al satelor noastre oropsite.

Șara Alexandru

BCU Cluj / Central University Library Cluj

LECTURA.

În viața sa de toate zilele, omul în afară de hrană și mișcare are nevoie și de distracție. Distracția nu este altceva, decât activitatea care nu cere o efortare fizică sau intelectuală prea mare și are ca rezultat o mulțumire sufletească.

Distrațiile sunt diferite și nu au aceleași efecte asupra tuturor oamenilor. În majoritatea cazurilor însă ele sunt un imbold în viață și un izvor de noi forțe. Faptul că distracțiile ating direct sufletul, fac să aibă o forță morală superioară și să dispună întreg organismul spre o muncă rodnică și făcută cu voe bună și plăcere. Și, în viață cu cât plăcerile vor contrabalansa durerile, cu atât omul va fi mai fericit.

De aceea educațiunea trebuie să pună pe om în posibilitatea de a pricepe orice frumusețe din lume și din natură și în orice împrejurare să poată vedea o cauză de mulțumire sufletească. Un om cu o bună educație poate să guste în viață momente fericite care-i procură multe mulțumiri sufletești. Privirea naturii, a tablourilor frumoase, precum și o lectură bine aleasă, îl fac să iasă, pentru un timp, din viața de toate zilele și să aibă satisfacții morale intense, care-l dispun și îi dau din nou curaj să privească viața reală cu nevoile și greutățile ei. Omul are nevoie de distracție, căci ea este forța morală din viața reală, atât de grea și supusă la atâtea schimbări.

Distrațiile sunt de mai multe feluri și nu toate au acelaș rezultat în viața omului. Unele lucrează direct asupra spiritului și îi procură plăcere; altele, din contră, dau spiritului o liniște completă. Primele se numesc instructive, iar cele de al doilea repauzante.

Distrațiile instructive sunt acelea care procură plăcere

și mulțumire sufletească prin cunoștințele noi, neprevăzute, ce ne procură.

Distrațiile instructive sunt foarte bune și foarte necesare în viața omului; sub forma ușoară a plăcerii, se pot da cele mai folositoare cunoștințe, perfecționându-se astfel intelectualmente și moralmente.

În această categorie de distracții intră: lecturile, cinematografele, cercetări de muzee, excursiunile, conferințele, etc.

Dintre toate acestea, locul de frunte îl ocupă lectura și aceasta nu numai prin influența ei binefăcătoare, dar și prin faptul că se poate pune cu mai multă ușurință la îndemâna oricui.

Cititul sau lectura este balsamul sufletului. O carte bună este o hrană pentru mintea cui o citește. Ea este tovarăsa celui nenorocit și sora sufletului stingher și uitat de fericire. Omul cel mai necăjit când citește o carte sănătoasă, o pagină frumoasă, se simte mai tare, inima se înviorază, sufletul se înalță spre ideal și frumusețile din carte îl fac să uite mizeriile din viață.

Lectura contribuie la ridicarea morală a omului și la perfecționarea lui. Prin lectură, omul nu numai că își perfecționează instrucția, dar poate ca prin ea să se înalțe la cele mai frumoase sentimente și să guste plăceri ideale și estetice, necunoscute de cei ce nu urmăresc decât plăceri senzuale. Sentimentul frumosului, al onoarei și al milei se pot desvolta și înțelege minunat prin lecturi bine alese.

În multe cazuri se învață din cetit să se cunoască mai bine sufletul omenesc; cercul ideilor și al experienței se lărgeste și o sumă de lucruri se fac cunoscute prin cărți.

Dar pentru că ea este o oglindă în care se reflectează lumea în care trăim, trebuie să se dea o mare atenție lecturii și nici o dată să nu se permită tineretului să facă lectură fără ca aceste cărți să nu fi fost văzute de părinți sau educatori. Toți aceștia trebuie să știe că nimic nu-i mai distrugător pentru tineret decât citirea de cărți imorale, căci dacă ele nu influențează poate toate temperamentele prin exagerările și fantezia lor, le distruge însă cu siguranță seriozita-

tea gândirii și dorul de a citi o carte mai grea, o pagină literară, o descriere din natură, etc.

Alegerea cărților este de o mare importanță și părinții și educatorii trebuie să ia măsuri de supraveghere asupra lecturii încă de când copilul este mic și aceasta cu atât mai mult, cu cât statul nu exercită nici un fel de control asupra celor ce se scriu. Minte copiilor este ca o bucată de ceară: în ea se prinde orice și lasă urme adânci și este recunoscut doar că lectura din primii ani are o deosebită înrăurire. Adesea copiii cred mai mult ce stă scris în carte, decât ceea ce li se spune și nu pot deosebi adevărul de fanfanie din cauza încrederii prea mari ce o au în carte.

E bine însă ca părinții și educatorii să profite de această încredere a copiilor în cărți, pentru a le da lecturi serioase, morale, din care să profite.

Este greșită ideea că li se poate da copiilor dela 16 ani să citească orice; dela această vârstă supravegherea trebuie să fie mai mare, deoarece la vârsta aceasta, n'au nici încrederea copilăriei și nici seriozitatea oamenilor mari.

Dar nu numai partea morală trebuie urmărită prin lectură. Pe lângă formare spiritului, ea poate contribui minunat și la formarea limbii. De aceea trebuie să se bage de seamă, la cărțile ce se pun în mâna tineretului, stilul și limba în care sunt scrise. Sunt dezastroase pentru tineret lecturile așa zise distractive, făcute fără nici o grijă de frumusețile limbii românești și cu un stil greoi și neîngrijit.

O carte pentru tineret trebuie aleasă, nu ținându-se seama numai de subiect, ci și de limba și stilul în care este scrisă.

Romanele în fascicole, care nu sunt decât un mijloc de a pricopsi pe unii indivizi streini de aspirațiunile și idealul neamului nostru, sunt o adevărată otravă pentru copii și tineret. În schimb însă revistele literare sunt recomandabile tineretului, deoarece mai întotdeauna acestea au un stil îngrijit, o limbă frumoasă și de cele mai multe ori și subiecte alese.

În general lecturile serioase ce se recomandă tineretului sunt: biografiile de oameni celebri, descrieri, memorii,

istorie, poezii și legende, iar mai târziu schițele, nuvelele și tocmai târziu de tot, romanul. Nu e rău să se citească și din literaturile străine. Prin ele se face cunoștință cu sufletul altor popoare, cu o mentalitate deosebită de a noastră.

Pentru ca lectura să fie folositoare, trebuie știut cum să se citească.

Mai întâiu ceeace se citește trebuie să se facă cu ordine și cu atenție. Este foarte bine ca părinții și educatorii să obișnuiască pe copii încă de mici ca să aibă un caiet în care să însemne ceeace citesc și pe scurt să arate subiectul, precum și observările personale. Mijlocul acesta formează judecata și personalitatea celui ce citește.

Trebuie înlăturată pe cât e posibil superficialitatea în citire, căci influența educativă și instructivă a lecturii nu constă în numărul de volume citite, cât mai ales în pătrunderea și asimilarea lor. În această privință latinul are un dicton „Non multa sed multum legere“ prin care vrea să spună că nu trebuie să citești multe și de toate, ci mult, adică puțin dar bun și de folos.

În linia vederilor de mai sus, trebuie îndreptată preocuparea, în legătură cu lectura, acelor ce au în mână educarea tineretului.

T. Bănică

Școala țărănească.

Fără îndoială că tăria unui stat depinde în mare parte de numărul cetățenilor săi, de puterea lui militară și în același timp — este cazul să arătăm — de forța lui economică și financiară. Ceea ce însă face în primul rând puterea cea adevărată a unui stat este pedeparte calitatea cetățenilor săi cu posibilități largi de înțelegere deplină a rosturilor și idealurilor sociale, iar pedeață parte existența neclintită a sentimentului de răspundere, care să stăpânească continuu în opera de promovare a intereselor superioare urmărite de stat. Și la acestea nu se poate ajunge decât prin cultură. Căci cultura perfecționează toate acele predispozițiuni, însușiri sau aptitudini cari alcătuiesc forța însăși a unui popor. Prin cultură individul se înalță, se înobilează și se pregătește în vederea rolului pe care îl are de îndeplinit în societate, unde el este pus să colaboreze la organizarea și desăvârșirea vieții sociale. Colaborare care se cere sau ar trebui să se ceară tuturor cetățenilor deopotrivă și bine înțeles dela fiecare după locul pe care îl deține în organizația de stat.

Tot prin cultură se sporește în mod continuu puterea fizică, morală și intelectuală a individului, sporindu-se astfel indirect acea energie colectivă din care urmează să se desvolte viața socială însăși. În cadrele de existență ale statului cultura trebuie să fie așa dar izvorul din care să curgă viața cu sănătatea morală și fizică a poporului.

În Statul român problema culturii este în momentul de față una din problemele care trebuie să facă obiectul de preocupare al tuturor acelor care înțeleg să facă din tăria neamului nostru sub toate formele o chestiune de bun simț național. Școala este în primul rând chemată să dea poporului cul-

tura de care are nevoie. Insa școala trebuie să conjuge valorile culturii cu nevoile reale sufletești ale poporului, cu contingentele sociale și specificul său național, cu caracteristica de viață, cu gusturile și interesele lui permanente. Ceeace școala în organizarea ei prezentă nu izbuteste să realizeze pe deplin. Cum afirmam și altă dată, școala nu se leagă organic cu viața și cu mediul social, lucru care face ca bunurile culturale să nu rodească în sufletul și mintea poporului. Mai târziu se vor schimba poate lucrurile. Deocomandată însă ca o inovație în învățământul nostru vine să împlinească acest gol, spre bucuria tuturor, o nouă școală: *Cea țărănească*. Iniințată din inițiativa Fundației culturale regale «Principele Carol», această școală n'a întârziat să-și dea roadele pe alocurea. Este o școală în continuare, de culturalizare a poporului și care cuprinde în organizarea ei tineretul adult.

Școala țărănească are în vedere pregătirea tinerilor țărani adulți pentru o viață nouă, în care simțul de răspundere și de datorie să fie cât mai dezvoltat și cât mai în acord cu realitatea socială, culturală, economică și politică a satului românesc. În mentalitatea noastră stăruie încă gândul, că școala nu este numai o instituție publică de pregătire intelectuală pentru viață, ci este în acelaș timp și poate într'o mai mare măsură, un oficiu de liberare a diplomelor care dau dreptul posesorilor lor la slujbe plătite mult sau puțin din bugetul statului. Ne-am obișnuit să credem acest lucru despre școala noastră, oricât ne-am da de bine seama că bugetul statului rezistă din ce în ce mai dărz asaltului diplomelor.

Cu școala țărănească însă nu se întâmplă acelaș lucru. Vreau să spun că în intenția celui căruia fericit i-a fost gândtul înființării acestei școli, nu a existat această preocupare de înzestrare a poporului cu diplome, care dacă nu întotdeauna pot da slujbe, dar sigur întotdeauna împing pe titularii acestor diplome împotriva statului asupra căruia se pretinde că s'a tras diploma-polită. Școala țărănească nu este o școală utilitară, ci o școală care cată să dea țaranului o pregătire de viață, o îndrumare spirituală, formându-i mintea și sufletul în așa fel încât în mijlocul semenilor săi să fie o permanentă călăuză în respectarea cu convingere a tuturor îndatoririlor pe care le are față de

statul român și față de națiunea din care mândru trebuie să știe că face parte.

Țăranul român este dator să cunoască viața satului său pentru ca să poată astfel contribui mai ușor la propășirea lui, înlăturând în acelaș timp și tot ce ar putea să-i dăuneze. El este dator deasemenea să determine în sens bun atitudinea socială și politică a satului, să canalizeze energia lui colectivă pentru ca astfel solidaritatea frățească a sătenilor să fie în mod permanent o garanție sigură de propășire și de realizare practică a tuturor necesităților și intereselor lor comune. Un țăran cu mintea luminată care să știe ce să ceară și cât să ceară dela stat, dar care să știe în acelaș timp și ce trebuie să dea statului, un țăran gospodar care să fie pildă de vrednicie și îndemn sănătos pentru cei ce nu vor sau nu pot să fie buni gospodari, un țăran conștient de datoriile sale față de statul său și de națiunea sa, întotdeauna bun sfetnic și ajutor prețios al celor ce au sarcina directă de cultivare și dezvoltare a simțămintelor cetățenești și patriotice în folosul celor care nu s'au pătruns încă de importanța acestor simțăminte în opera de consolidare a neamului, iată în general ce vrea și ce urmărește școala țărănească.

Această școală, instituție cu caracter particular și cu inițiativă particulară apare tocmai în această vreme de adâncă criză materială și spirituală, din care țăranul român dezorientat nu știe cum să iasă. Și rostul școlii țărănești este de a-l învăța cum să iasă din această criză, îndrumându-l practic, formându-i deprinderea unui meștesug care să nu depășească îndeletnicirile obișnuite regiunii în care funcționează școala și dându-i posibilitatea să-și însușească un sfat bun și o învățătură sănătoasă. Suntem convinși că seriile de tineri țărani care vor trece prin școala țărănească cu gândul serios și cu convingerea fermă de a se împărtăși setoși la izvorul cunoștințelor de tot felul, teoretice și practice, își zor înlesni mult drumul în viață. Flăcăii satelor noastre vor porni din această școală a lor ca să fie purtătorii gândului bun, curat și cinstit și ai îndemnelui la muncă stăruitoare și rodnică în mijlocul fraților lor de brazdă. Ei vor fi colaboratorii cei mai destoinici ai preotului și învățătorului care în primul rând trebuie să fie convinși de imperativul ridi-

cării păturii țărănești prin care a trăit deapururi nația românească.

Dacă școala de stat rămâne să dea mai departe aceiași aspiranți ai slujbelor, școala țărănească se ridică dătătoare de viață nouă, pregătind țărănimea tânără românească în spirit și gând românesc, fericită să contribuie cât mai mult la trezirea acelor forțe latente care sălășluiesc în adâncul inconștientului acestei nații de țărani români, forțe care s'ar pierde altfel aducând nebanuite pagube desvoltării și progresului de orice fel al neamului nostru.

O românească datorie ne îndeamnă să îndreptăm pe această cale atenția tinerilor noștri învățători, care au înaintea lor mult de împlinit în greaua și marea misiune pe care o au, asupra școlii țărănești. Și acolo unde nu există să o înființeze. Să-și deschidă în fața acestei instituții țărănești sufletul cât mai larg, pentruca primind din depărtări ecoul suferințelor și nevoilor țărănimii noastre să pornească la lucru, asigurându-și o caldă și vie recunoștință a celor mulți și smeriți din mijlocul cărora ne-am ridicat cu toții.

Să învățăm pe țăran să cunoască adevărul, să deprindă cinstea și să practice virtutea și demnitatea în toate împrejurările vieții și vom izbuti astfel să deștelenim ogorul societății românești întărindu-l împotriva tuturor relelor sociale ca, bolșevism, adventism, alcoolism, sifilis, tuberculoză, etc. În condițiuni optime de viață, neamul românesc să se poată așeza cât mai de vreme în acea universalitate morală și culturală pe care au dat-o umanității popoarele cu o cultură și o civilizație mai veche ca a poporului nostru.

Prof. Gh. St. Popescu

Despre muzica populară românească.

Nimic mai comun astăzi, decât a vorbi de muzica populară. Este un subiect aproape banalizat, deși puțini sunt aceia cari cunosc problematica ei. Socotind că a trecut vremea evocărilor entuziaste a tot ceea ce aparține neamului nostru fără o aprofundare a noțiunilor, care să ne permită legitimarea lor științifică, e bine să cunoaștem punctul de vedere științific al cântecului popular, pe care analizându-l, așa după cum ne permit mijloacele cari ne stau la îndemână, să avem idee cât de cât, de bogăția sau de sărăcia lui, cu alte cuvinte, să știm să observăm dela început ceea ce constituie esențialul, care trebuie separat de amănuntele fără prea mare importanță. Sarcina nu este tocmai ușoară, deoarece pe țărâmul, muzical, cercetările folkloristice sunt încă în curs; dar atât cât se poate ști, e bine să se știe cât mai exact de toată lumea. Cel mai indicat dintre intelectuali, care trăește în contact direct cu muzica populară, și căruia se adresează în special rândurile acestea, este învățătorul. În momentul în care învățătorimea dela sate își va da seama de rolul ce-l are pe acest țărâm singurul în măsură să aducă un aport complet culegerilor populare dintr'un anumit timp vom putea spune că neamul nostru are o culegere populară completă și ne vom da seama de legile ei de evoluție. Culegătorul folklorist cu toată râvna ce ar depune-o, nu ajunge decât într'un timp foarte îndelungat să poseadă o apreciabilă cantitate de material, pe care să-l poată utiliza ca material de știință pentru toate regiunile românești. Ori, între timp, creații noi se nasc, potrivit împrejurărilor sociale, căci

folklorul e un limbaj viu, mereu în prefacere și iată pe omul de știință silit să compare o creație veche cu alta de dată mai recentă, stabilind, de bună credință, caracteristica unificată a diferitelor regiuni din țara noastră . . . Negreșit că nu se poate realiza momentan o astfel de culegere, care cere o pregătire destul de anevoioasă în materie de folklor muzical, dar interesul pentru o asemenea problemă poate fi stârnit din ce în ce mai mult, chiar din rândurile de față.

Muzica populară românească este foarte bogată și variată ; bogată ca număr și variată ca influențe, arătând originea neamului românesc și construcția melodică modală, tonală și ritmică. Dacă socotim că Albanezii și-au păstrat cea mai tipică origină tracă dintre popoarele de neam tracic existente azi, din cauza izolării provocate de țara lor muntoasă, avem dreptul să comparăm cântecul lor cu ale noastre, spre a stabili legătura ce ne-ar putea-o indica originea noastră tracă și anume trăsături idealiste, mistice dacice față de blândețea popoarelor slave, sau eroismul legendar roman, dela care am avut de suferit influențe. Țigani, Amverii noștri medievali, au stabilit o legătură permanentă între orașe și sate, influențând reciproc cele două manifestări: muzica semi-cultă și chiar cea cultă și muzica populară. Prin muzica semi-cultă (lăsând la o parte tangourile jazzului de azi care este o muzică «bastardă») trebuie să înțelegem acele creații individuale cari s'au răspândit în popor pierzându-și autorul și devenind popularizate, pe care necunoscătorii stilului muzical popular le numesc de-adreptul «populare». Nu trebuie să uităm că și muzica bisericească de strană a contribuit mult la formarea cântecilor populare, precum țigani au adus din ținuturi orientale moduri și variațiuni tonale din cele mai curioase. Astăzi în muzica populară domnește un adevărat haos căci influențele de tot felul vin să altereze cântece tradiționale, de aceea pentru culegător se pune o problemă foarte grea ; problema observării caracterelor curat populare și a distingerii lor față de elementele de import în cântecul popular, pe care ne vom strădui să le arătăm în rândurile ce vor urma.

I.

A. Punctul de vedere sociologic în studiul muzicii populare.

Repertoriul popular cunoscut nouă până azi, poate fi im-

părțit în două categorii, după felul de manifestare al poporului, în grup sau individual. Vom avea deci :

1. Căntece isvorite din viața socială, cântate în grup și legate de diferite prilejuri și

2. Căntece isvorite din sufletul unui singur om, cântate individual și liber de orice manifestare socială, așadar nelegate de nici un prilej. Acestea din urmă, din punct de vedere literar, pot avea două caractere distincte : a) caracter liric (doine, căntece propriu zise) și b) caracter epic (balade). Unii autori au generalizat numele de «doină» pentru toate căntecele populare cu caracter liric, trist, rezervând celor de o nuanță mai glumeață, cum ar fi cântecul de dragoste, de miliție (cătănie) numele de «cântec propriu zis». Nu este timpul să-i aprobăm, dar nici să-i desmințim încă ; viitorul va preciza. Se pare totuși că «doina» de altă dată se referia la o stare socială anumită de lucruri și anume la o stare politică de subjugare, de asuprire, de lipsă de dreptate pe care o resimțeau și o exteriorizau prin graiu sub formă de cântec, sau prin fluer ciobănesc toți aceia cari sufereau, stare care a fost curmată odată cu războiul cel mare. Nu ne gândim numai la provinciile românești altădată subjugate, ci și la trista stare socială din trecutul istoriei neamului românesc ; de aceea doina tinde să dispară astăzi. Nu trebuie să privim cu îngrijorare faptul acesta, căci este un fenomen natural de psihologie a poporului, fenomen care se întâmplă cu oricare alt popor pus în condiții similare cu ale poporului nostru. Starea socială de care amintim reese din doină sub formă de simbol, singura cale posibilă de a comunica în mod liber și totodată cea mai susceptibilă imagine pentru arta pură. De exemplu doina «când și-a pierdut ciobanul oile», este cea mai tipică doină românească. (Țăranul spune că e cea mai «frumoasă»). Simbolul, tocmai pentru că poate fi interpretat în fel și chip, după starea sufletească a fiecărui individ în parte, sau după comunitatea de idei a unui sau mai multor grupe sociale, este cel mai sigur mijloc de a simți, a contempla și a crea. Nu ne mirăm, prin urmare, de ce doina sfârșește totdeauna trist, de ce ciobanul nu-și găsește oile . . . Dacă ar fi să-și mai cânte doina țăranul nostru de astăzi, cu siguranță că ciobanul lui și-ar găsi oile . . . Există o comunitate de senti-

mente între cântecul de «cătănie» al Românului și doina lui :

„Dare-ar Dumnezeu un focu
„Să-mi arză Sibiu totu
„Să rămâie numai parii
„Să să'nțape ghinărarii
„Ghinărarii și măiorii
„Care-au cătănit ficiorii“

zicea pe vremuri soldatul român înrolat în armata austro-ungară.
Astăzi auzim versuri ca :

„Și iar verde și — un dudău, măi,
„ Nici armata nu-i un rău, măi ;“ etc.

(„Isvoarașul“ Anul XVI No. 7-8, 1937.
Pag. 244.)

Ca manifestare socială, mai importante decât doinele și baladele sunt cântecele cari se execută în grup. Acestea sunt provocate de diferite prilejuri, ca : a) *Sărbătorile de peste an*, (fiind vorba de sărbătorile religioase, înrucât poporul nu poate separa credința de cuvântul «sărbătoare» ; ca : Crăciunul, Anul nou, Floriile, Paștile, Rusaliile, Sfânta Maria mare ș. a.) b) *Nunta*, c) *Imormântarea*, d) *Legănatul* e) *Șezătoarea* (iarna) sau „*Hora*“ din sat și munca variată a țaranului (vara).

a) În ce privește sărbătorile de peste an, Crăciunul a creiat colinda, cântecul de stea, vicleimul sau irozii ; Anul nou, sorcova, plugușorul, vasilca, capra ; Floriile, colinde de Florii care ze cântă mai ales în Muntenia, apoi Lăzărelul, obicinuit să fie cântat în Sâmbătă lui Lazăr mai ales de către țigani. Se pare că acest din urmă cântec l-am însușit de la Slavi, cu care am fost multă vreme în contact, căci îl au și Bulgarii sub numele de «Lazărka», iar la noi e cunoscut mai mult în Muntenia.

b) Nunta a creat cântecul miresii, al mirelui, cântecul braudului, nuneasca ș. a.

c) Immormântarea a creiat unicul cântec de jale pe care-l cunoaștem sub diferite numiri, după regiuni : bocetul, vaetul sau jelania.

d) Indeletnicirea legănatului a creat cântecul de leagăn.

e) «Hora» din sat o creiat jocurile și strigăturile, iar Șezătoarea, cântecele de clacă, cari în speță nu sunt altceva decât cântece de muncă. Nu trebuie să uităm îndeletnicirea păstoritului, cu cântecele sale «păcurărești», toate acestea făcând parte din cântece de muncă.

Există unele balade zise «de nuntă», și care trebuie să le încadrăm cântecelor de grup fiind prilejuite de această manifestare socială, spre deosebire de balada propriu zisă, care rămâne clasificată în categoria cântecelor individuale, libere de ori care manifestare socială.

Odată stabilită clasificarea, o descriere a tuturor acestor obiceiuri ar fi necesară numai în cazul când am fi cu totul străini de ele. Deoarece fiecare din noi le trăim, nu ne rămâne decât să vedem prin ce se caracterizează ele din punct de vedere muzical și literar.

C. Zamfir

BCU Cluj / Central University Library Cluj

JUREK JAROSLOW,

distins prieten al țării noastre și al învățătorimii române.

De vreo doi ani încoace s'a vânturat mereu ideia creierii Micei Înțelegeri a învățătorilor, între inv. statelor cari alcătuiesc organismul politic cu acelaș nume. Această idee am găsit-o în diferite reviste și — mai ales — în Pagina inv. din Curen-tul. Aci a fost pusă și susținută temeinic de către însuși președ. nostru dl. D. V. Ţoni. Era în urma congresului general al inv. cehoslovaci, la care a fost și dsa invitat și unde a pus problema aceasta. Învațătorii cehoslovaci au primit-o cu entu-ziasm. Dar, din nefericire, chestiunea a rămas moartă. Nimeni n'a încercat să-i dea viață, să păzească la realizarea ei — cel puțin la noi. N'am cetit nicăieri — nici n'am auzit — că vreun inv. român ar fi încercat «indiferent sub ce forma și în ce mod, să caute a apropia sufletește pe inv. români de inv. ce-hoslovaci și invers. Să ne înlesnească cunoașterea țării acestora, cu frumusețile și bogățiile ei, felul cum sunt organizați inv. cehoslovaci ca profesioniști, cum este organizată șc. pr., prin-cipiile cari îi stau la bază, etc. etc.

Dacă la noi nu s'a făcut nimic sau aproape nimic în acest sens (sunt semne că se va face), în schimb în Cehoslovacia s'a făcut un modest început. Acest început l-a făcut distinsul inv. Jurek Jaroslow. — care anul acesta a audiat cursurile de vară ale Asoc. noastre — unde a ținut și o conf., în care a arătat felul cum este organizat învățământul cehoslovac, felul cum sunt pregătiți învățătorii, precum și felul cum se recrutează (prin concurs) organele de control, în inv.

Dl. Jurek Jaroslow cunoaște bine limba română. Așa a stat mai bine de 1 an de zile în România. A îndrăgit-o și o consideră ca a doua patrie a sa .

În țară la dânsul a desfășurat o lăudabilă activitate pe diferite căi pentru a face conaționalilor săi, cunoscută țara noastră. Așa, a ținut 180 de conf. în principalele orașe din țară, despre România. A ținut conf. la Radio, despre țara noastră. Tot la radio a organizat șezători românești. A scris o serie de articole în diferite ziare și reviste, despre noi și țara noastră. A tradus din marii noștri povestitori Creangă și Ispirescu. A tradus textul Imnului Regal român. Acesta a fost cântat prima dată anul trecut (1936) la 24 Ianuarie, la șc. pr. superioară, unde funcționează marele nostru prieten. De atunci Imnul nostru Regal s'a introdus obligatoriu în șc. pr. ca și în șc. secundare și se cântă alături de Imnul Cehoslovac.

Aceasta este — în mic — activitatea tânărului și inimosului coleg. J. Jurek. În vara acestui an a revenit în țara noastră, pt. a culege material nou, pe care să-l prezinte apoi conaționalilor săi. Dela P. Neamț a plecat în Banat, de acolo în sudul Basarabiei, etc.

Și suntem adânc recunoscători pentru marele serviciu ce-l face țării noastre. La rându-ne îl asigurăm că vom face acelaș lucru pentru țara lui. L-au asigurat de acest lucru și trei sute de inv. cari au luat parte la cursurile de vară ale Asoc.

Dacă învățătorii români vor înțelege să pornească pe drumul trasat de colegul Jurek, se va realiza, cu un ceas mai de vreme, Mica Inț. a inv. Și e de dorit a lua ființă cât mai repede acest organism, întrucât cele două națiuni, în acest moment — au acelaș ideal: ridicarea lor culturală și apărarea hotarelor actuale, amenințate de acelaș dușman. Acest organism are nobilul scop de a unifica sufletește (într'un anumit sens) cele două națiuni; pentru a forma un singur front contra dușmanului de ieri, de azi și de mâine.

Mihail Moldovanu

Cursurile de vară ale Asociației Generale a Invățătorilor, ținute la Piatra-Neamț.

Dintre toate asociațiile funcționarilor publici, Asoc. Gen. a Inv. este cea mai puternică. Lucrul acesta este recunoscut până și de către dușmanii noștri cei mai neîmpăcați; și avem atâția și înăuntrul nostru și în afară noastră. Și numărul lor crește pe măsura consolidării Asoc. noastre.

Puterea Asoc. noastre stă în: numărul nostru mare și în solidaritatea, armonia, unitatea, coeziunea care există în sânul ei. Această solidaritate a fost realizată grație muncii titanice desfășurată de către înțeleptul, energicul și neînfricatul nostru președ. D. Ţoni. De când a ajuns dsa stegar al Asoc. noi inv. formăm un singur corp, un singur suflet, o singură idee, o singură năzuință, de care se sfarmă, ca de o stâncă de granit, toate încercările dușmanilor noștri, de a ne deslâna. Suntem un colos peste care nu poate trece nimeni, fără a fi pedepsit.

De când în fruntea Asoc. se găsește acest gigant, am re-purtat strălucite succese, prin congresele noastre, izbutind a realiza multe din dezideratele noastre, de cari era legată însăși existența noastră. În afară de congrese, lupta a fost dusă prin presă, reviste, conferințe și în parlament.

După ce, prin aceste lupte, ni s'au recunoscut unele drepturi materiale, Asoc. noastră și-a îndreptat privirile spre șc. poporului, în slujba căreia se găsește. Astfel s'a ținut primul congres pedagogic al inv., în primăvară, la București. Au fost examinate aci — cu înaltă competență — toate problemele în legătură cu șc. poporului.

Pentru a-și putea îndeplini misiunea de făuritori ai sufletu-

lui de mâine al neamului, înv. au cerut și cer cu tărie să li se deschidă porțile universității. E aceasta o dorință veche și arzătoare. Și mai curând sau mai târziu va trebui să le fie împlinită. Până la realizarea ei însă, dl. Țoni a găsit mijlocul de a ne înlesni lărgirea sferei cunoștințelor. Acel mijloc îl formează cursurile de vară ale Asoc. noastre, care se țin de un șir de ani.

Anul acesta cursurile s'au ținut la Piatra-Neamț — în Elveția României — după cum spun localnicii jud. Neamț. Nu se putea o alegere mai fericită. Vom vedea de ce, în cursul acestei dări de seamă.

Pentru a înlesni, pe cât ne este cu putință, înțelegerea materialului, pe care îl vom expune, trebuie să-l coordonăm. Asoc. Gen. i-a fost imposibil a așeza într'o ordine oarecare conferințele, din cauză că nu putea obliga pe nici unul dintre conf. să vină la o dată fixă; ș'apoi subiectele conferințelor, în marea lor majoritate, au fost alese de către conf. Voiu rezuma mai întâiu conf. cu subiecte pedagogice și psihologice (acestea ne interesează mai mult), apoi pe cele literare, științifice, sociologice, economice, istorice, etc. Dela început țin să avertizez pe cetitori, că în cursul lecturii vor întâlni idei cari vor contrazice ideile dlor, după cum însine am pățit. Dar întru cât sunt un simplu recenzent trebuie să le expun și cetitorii vor reține ce vor crede de cuviință.

Cursurile au început în ziua de 7 Iulie a. c. și au ținut până în 25 Iulie. Au fost conduse până în ziua de 11 Iulie de către dl Țoni; iar delă 11 Iulie până la 25 Iulie au fost conduse de către dl Luchian — înv. dir. la o șc. din Capilală, — dl Țoni trebuind să plece în Franța. Intre cursiști — tot timpul — a fost o înțelegere desăvârșită. Au fost în total 30 de conferențieri, cari au ținut 50 de conf. Din cauza abundenței materialului vom fi siliți să spicuim doar câteva din ideile conferințelor. Din fericire conf. vor fi publicate, odată cu cele ținute, anul trecut, la Câmpulung, așa că cetitorii vor avea posibilitatea a le savura în întregime.

Conferențiar : dl I. C. Petrescu.

Conferință : „Care este noua direcție în pedagogie.“ (Prima conf.)

În trecut pedagogii au căutat să facă din pedagogie o știință ca ori care știință — cu valabilitate universală.

Cercetând istoria ped. constatăm că toate curentele pedagogice s'au născut dintr'o necesitate socială — având o strânsă legătură cu celelalte instituții sociale. Șc. rom. de astăzi — deși bine organizată din punct de vedere teoretic — nu corespunde nevoilor sociale românești, din momentul de față. În construirea noului sistem ped. — merit a înlătura neajunsurile șc. de azi — trebuie să se țină seama de ideile tineretului, pentru că în toate timpurile progresul social s'a realizat prin contribuția acestuia. Dar (o constatare tristă a conf.) caracteristicile din trecut ale tinerelui (munca, idealismul, etc.) au dispărut luându-le locul alte preocupări (politica, sportul, etc.).

Manifestările de azi ale tineretului le putem urmări în literatură și artă. În lit. el a dat naștere la curentele numite: „Dadaism“ și „Supra-realism“. Dadaism înseamnă abolirea valorilor culturale din trecut. Negarea culturii de veacuri. Tineretul caută valori. Nu vrea să se oprească la nici o valoare. Va căuta mereu . . . Supra-realism înseamnă distrugerea a tot ce se găsește consemnat în: muzee, biblioteci, pinacoteci, etc. Pentru a crea altele trebuie să intrăm în realitatea lucrurilor, mai mult în supra-realitate. Să trăim în contact nemijlocit cu acest supra-realism. Din nefericire nu este dat omului să știe ce este lucrul în sine. Nu se știe dacă tineretul va putea schimba radical spiritualitatea rom., așa cum dorește. Dar tineretul nu se mulțumește numai cu atât, el vrea și o pedagogie în spiritul vederilor sale.

Cauzele acestor preocupări ale tineretului conferențiarul le găsește în slăbirea sistemului nervos, influența literaturii pornografice și criminaliste, a cinematografului și mai ales a *nedreptății sociale*.

Remediu: statul trebuie să dea altă educație tineretului și să-l ajute.

A doua conf.: „Criteriul de clasificare și apreciere a școlii noi.“

Examenele înv. sunt o calamitate, din cauza felului cum sunt organizate. Inșiși prof. examinatori ar cădea. Trebuie schimbată forma acestor examene. Sunt înv. cari au cunoștințele necesare și totuși cad la examene. Și invers. La examen trebuie abilitate. Conferențiarul ne dă un ex., apoi ne vorbește despre cele trei sisteme de educație: 1. Dalton — după care elevii se educă

ei înșiși; 2. Vinetka — după care un elev poate să fie la un obiect în ultima clasă, iar la altul în cl. doua sau a treia, după aptitudini și 3. Manheim — după care elevii sunt împărțiți în clase de normali, anormali și supra-dotați.

Astăzi sunt două feluri de șc.: a) Individualiste și b) de comunitate. Creațiile de azi — din orice domeniu — se datoresc muncii colectivității. Creația o înlesnește mediul ambiant. Și negrii pot crea dacă sunt aduși în Europa și li se face educație.

Conferențiar: N. Mărgineanu — Cluj.

Conferință: „Fișa individuală.“ (Prima conferință).

Fișa individuală nu a dat roadele așteptate pt. că nu a fost bine întocmită. La început a fost o singură fișă. În scurt timp s'au înmulțit ca ciupercile. La mijloc au fost interese materiale.

La situația de astăzi, a acestei chestiuni, ne-a dus ignoranța psihologică a acelor cari au alcătuit fișele. Acele fișe nu cuprind preocupările ped. și psihologice de azi. Ele au fost scoase din capul pedagogilor, iar nu din necesitățile învățământului. Ele sunt prea mari. Fișa trebuie să țină seama de funcțiunile esențiale ale vieții, cari sunt:

I. Funcțiunile intelectuale. iversity Library Cluj

II. „ emotive.

III. „ voluntare.

Funcțiunile intelectuale. Când vedem un om ne gândim imediat la: vârstă, sex, inteligență, caracter și temperament. În inteligență intră: memoria, aptitudinea verbală, aptitudinea la matematici și aptitud. la șt. naturale.

Temperament { 1. lute de fire.
2. Emoționabil.
3. Iritabilitatea.

Caracter { 1. Unitate a tendințelor.
2. Continuitate.
3. Socializare,

Persoana: Firea (optimist-pesimist).

A doua conf.: „Principiile de bază ale notelor școlare.“

(Continuare în numărul viitor.)

M. Moldovanu.

GEORGE VÂLSAN :

Conștiința națională și geografie.

Ed. Revistei Satul și Școala Cluj.

Dnii C. Iencica și D. Goga, redactorii revistei «Satul și școala» au luat frumoasa inițiativă de a desgroa din talentele trecutului și prezentului și prin publicațiuni în cadrul editării revistei ce-o conduc să pună la dispoziția publicului cititor lucrări de o importanță covârșitoare.

Din cele 6 publicațiuni apărute până în prezent ne oprim la «Conștiința națională și Geografie» a profesorului George Vâlsan, mândria Universității din Cluj până în 1935, când moartea nemiloasă a răpit științei și neamului una dintre cele mai distinse figuri. Fost elev al lui Emil de Martonne, G. V. ne-a dat studii serioase asupra Câmpiei românești, Carpaților, Porților Dunării, a Coastei de Argint și un studiu amănunțit asupra etnografiei. Dornic de a cunoaște situația tuturor Românilor înstreinați și împins de un elan ce nu încolțește decât în sufletele oamenilor mari, împreună cu profesorul G. Giulea, cutreeră toate țările din sudul Dunării, vizitând Românii din valea Timocului, Macedonia, Albania și Grecia, asupra cărora scrie volumul «Românii din Serbia și Bulgaria» material documentar, folosit la conferința de pace.

George Vâlsan n'a fost numai savantul geograf, ci și artistul stăpânit de o sensibilitate rară, ce face să vibreze prin sufletul său toate bucuriile și durerile neamului ce l-a creiat. Tineretul ce se consacră studiilor (adevăratei științe) va avea de pildă pe cel ce a fost George Vâlsan, care va rămâne ca un pilastru pe care se va rezema știința românească. Cursurile

lui erau adevărate momente de înălțare sufletească, ascultate cu o religiozitate sălbatecă. Nu numai pe tărâmul Geografiei a excelat, dar și literatura a găsit în el un mare artist. Volumul de poezii «Grădină părăsită» și cartea de povestiri: «Povestea unei tinereți» cu pagini de lirism asupra vieții învățătorului de țară îl așează în rândul marilor creatori. Sunt adevăruri și merite peste care nu se poate trece, și dacă vitregia timpurilor estompează talente de acest fel, trecându-le sub anonim, datorita celor ce au posibilități de ordin spiritual este să șteargă praful uitării, scoțându-le la lumină adevărată. Iată pentru ce este mare meritul celor ce au luat această inițiativă.

În învălmășagul de fiecare zi, în haosul ce ne împresoară, o rază de naționalism este menită să traseze o dâră de lumină, să călăuzească pașii tuturor spre farul destinului neamului nostru, înlăturând întunerecul ce împăenjenește ochii celor preocupați de interese personale și egoism. Azi, mai mult ca oricând, primatul național trebuie să fie crezul nostru. Când cazanul clocotirilor zăzboinice din Apus și Răsărit este mai fierbinte ca oricând, nu-i este permis nimănui să încrucișeze brațele, să se complacă în «dolce farniente» privind cu nepăsare cum se macină și ultima sclipire națională din sufletul celor cari o mai au. În alte părți s'au canalizat toate energiile în direcții cu caracter național, făcându-se din fiecare profesie o tribună de unde se trâmbițează dreptul la viață și un altar în care slujesc preoții naționalismului integral. Așa a făcut George Vâlsan. A făcut din catedra sa de Geografie un altar și o tribună. Conferința de inaugurare a cursului de geografie din 1919 la Universitatea din Cluj «Conștiința națională și Geografia» rămâne și azi evanghelia neamului nostru. Ea nu este numai o sinteză a tot ce s'a scris despre națiune și naționalism, dar și o clară interpretare și adaptare a acestor principii la realitățile noastre românești.

Vorbind de conștiința națională a poporului românesc, conchide că ea se impune să fie cât mai uniformă și mai puternică, din două motive bine justificate: unul de ordin intern: faptul că Românii au stat atâta timp politicește sub stăpânire streină și-au făurit involuntar un suflet aparte, precum și prezența în sânul nostru a unei însemnate minorități; și altul de ordin ex-

tern : faptul că suntem înconjurați de națiuni conștiente dușmane nouă și deci se impune ca și noi să fim conștienți. Dacă alte neamuri își pot permite luxul experiențelor pe teme umane și sociale, apoi noi trebuie să mergem pe linia națională trasată de înaintașii noștri, fiindcă nu ne rezemăm nici pe un număr covârșitor ca Rușii și nici pe spațiu care ar putea zădărnici urmările unei înfrângerii ; deci ne trebuie o forță imaterială, care nu se poate birui și aceasta este conștiința națională. Această conștiință se intensifică cu ce este al nostru : «din puținul și sărăcia noastră, din vechile psaltiri scrise și zugrăvite pios în care s'a închis un suflet, o credință, din cântecile noastre, fiecare purtând la piept o frunză verde, din varietatea și distincția portului nostru, ale artei noastre populare, care surprinde și pe streini, din micul nostru trecut de glorie, și din marele nostru trecut de suferințe, din surprinzătorul fapt că atâtea nenorociri ne-au păstrat și ne-au întărit. Din tot ce apare nou și original și bun în arta, în poezia, în știința noastră, așa puțină cât o avem. Și mai sunt !»

Câtă putere de analiză, cât adevăr exprimat prin cea mai fină expresie a limbii noastre literare ! Dar în noțiunea de conștiință națională intră ca un factor component și Geografia, pământul și înfățișarea lui. Stăpâniți fiind de evlavie expresiei îl lăsăm să vorbească : «Și astfel ajungem să fixăm simțirile noastre pe un vârf de munte, pe o vale, pe o coastă de deal, pe malul unui râu. Natura capătă suflet și acela e al nostru». George Vălsan a știut să facă din catedra sa de geografie un altar național, o tribună de înfrățire și unificare a elementului românesc. Și aceasta când ? În 1919 când sudura națională era în fașă, când clocotirea revoluției nu încetase. Un vizionar al neamului, un apostol ce a răsărit în grădina aspirațiilor noastre naționale. Merite lui și merite acelora ce s'au gândit să-l facă cât mai cunoscut.

N. Gherlan

---

1) Lucrarea se găsește la Adm. revistei „Satul și Școala“ Strada Bob 13 Cluj. Se trimite prin postă, la cerere, contra modestului cost de 15 lei.

REVISTE

Gândirea an XVI. No. 9. În concertul publicațiilor din țară, revista *Gândirea* ocupă un loc de frunte, susținută fiind în fiecare număr de condeie talentate de talia d-lor L. Blaga, I. Petrovici, V. Papilian, A. Cotruș, Ștefan Baciș, O. Papadima, Septimiu Bucur, N. Crainic, Pan Vizirescu ș. a. Valoarea ei crește atât prin diversitatea problemelor puse cât și prin modul academic cu care sunt susținute. Astfel, în numărul de față Dl. D. Stăniloae analizează punctele de vedere sub care Dl. Nae Ionescu, Radu Dragnea și Dragoș Protopopescu privesc raportul dintre ortodoxism și naționalism, adică întrucât naționalismul are sau nu o nuanță morală. Conchide că prin faptele făcute cu credință ne putem mântui. Naționalismul nestrăbătut de spiritul creștin nu duce la mântuire, el fiind numai o trăire biologică inferioară.

Gând românesc. No. 9. Revistă de înaltă și demnă ținută literară, prin strădania de fiecare zi a d-lui Ion Chinezu, „*Gând românesc*” ne atrage atenția în mod deosebit, prin fecunditatea subiectelor în care se angajează. Amintim articolul de fond al Dlui Barbu Zevedeu „*Zorile filozofiei*” privind și filosofia românească. Povestea că „*celula nu rezistă*” în materie de filosofie, nu ne vizează pe noi. Faptul că n’avem până acum nici un jefit al acestei idei, se explică nu prin incapacitatea noastră cât prin frăgezimea culturii noastre. Timpul va rezolva totul favorabil după cum zice „*Hegel*,” abia în amurg se avântă în sbor bufnița Minervei. Versurile semnate de Dl Radu Brateș sunt străbătute de o simțire rară. Proza e bine și gândit scrisă. Deasemenea și cronicile obiectiv și serios susținute.

Ramuri Oct 1937. Din cetatea banilor olteni ne sosește în condiții tehnice vrednice de toată lauda revista „Ramuri“ E singura justificare literară a Olteniei. Ea a grupat în juru-i talente de marcă, luând frumoasa inițiativă ca în cadru editurii „Ramuri“ să pună la dispoziția cititorilor lucrări de necontestată valoare literară. Pana Dlui C. Gongopol, T. Păunescu Ulmu, Zu Biberi, C. Manea sunt garanții netăgăduite ale seriozității revistei.

Tara de mâine an III. No. 4—6. Revistă cu preocupări sociale politice și economice se ocupă în numărul de față cu problemele de ordin agricol. Această latură a economiei noastre naționale a fost neglijată în toate timpurile. Nu s'a luat nici o măsură pentru îmbunătățirea soartei agricultorilor, nu s'a speculat puterea de producție a pământului, pentru că nu erau cerințe urgente vitale. Azi însă, când populația s'a înmulțit, când izvorul serurilor minerale a secăt, când iei și nu mai pui la loc se simte nevoia unei radicale regenerări. Pentru aceasta e nevoie de capital. Problemele acestea sunt susținute de reviste de specialitate și într'o mare măsură de rev. „Tara de mâine“ prin glasul Dlui P. Suciuc, care spune că: „Problema exploatării agricole e spinarea întregii noastre probleme agrare. Dela soluționarea ei atârnă, în mare parte, soluționarea problemei agrare. Aceasta e o formidabilă problemă de stat. Statul nostru trăește prin agricultură. Ea e unicul lui mijloc de prosperare și consolidare economică.“

Ghiocelul an I. No. 3. Revistă soc. de lectură „Junimea“ Teiuș, eșită din inimile calde și pline de avânt ale unui grup de elevi, este un mijloc de afirmare a celor ce au posibilități de exprimare a propriei simțiri.

Pornit la drum sfios și timid la început, ca și florile de primăvară ce abia îndrăznesc să-și arate colțul, Ghiocelul crește viguros cu fiecare număr, revărsând parfumul admirației asupra colaboratorilor lui. Pe drumul aceasta, înainte și hotărât, simbol al primăverii literare !

Luceafărul Sibiu, an IV. 5—6, revistă de propășire culturală și armonie socială, Luceafărul asociației învățătorilor din Sibiu își justifică pe deplin titlul. Sub mâna harnică a neobositului ei di-

rector, I. Ciolan, continuă să meargă pe drumul chemării sale. Este meritul celor ce-o conduc și pe noi ne bucură când o revistă de acest fel, pe lângă problemele de ordin pur profesional, are și alt colorit. Este semnul integrării în spiritul timpului.

Gazeta școlii an XIX, No. 4—5—6. Revista învățătorilor doljeni nu e la înălțimea județului. Ne puteam aștepta la aceasta într'un județ minoritar, unde numărul învățătorilor e mic, și deci cu greu se poate susține și material și spiritual o revistă, dar într'un județ ca Doljul, care numără peste 800 inv. nu e prea măgulitor. Dealtfel am mai spus-o noi și cu altă ocazie, că spiritul comercial oltenesc îi sustrage preocupărilor spirituale. Numărul de față a apărut pe 3 luni cu 84 pagini, dintre care 46 sunt ocupate de partea oficială. Dar, pentru Dumnezeu, nu transformați revista care trebuie să fie în primul rând un mijloc de afirmare culturală a învățătorilor, într'un buletin oficial. Așteptăm ca Dl. Fl. Dumitrescu să se sesizeze și să imprime o altă notă revistei.

N. Gh.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PROGRES SI CULTURĂ

REVISTA ASOCIAȚIEI ÎNVĂȚĂTORILOR DIN JUD. MUREȘ.

---

*Apare lunar, afară de Iulie și August, sub îngrijirea
Comitetului Asociației și redactată de un comitet.*

Redactor responsabil:

I. BUTNARIU.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Abonamentul anual :

Pentru învățatori — — — — — Lei 100

Pentru comitetele școlare și alte categorii „ 120

Toate manuscrisele, revistele și cărțile de recenzat se vor trimite
pe adresa redacției.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția și Administrația:
Cooperativa de librărie „Progresul“ Tg.-Mureș.